

Byens Puls – en plan for udviklingen af idrætten i København

Hjerterytmen eller pulsen i byen kan være høj, på samme måde som idrætten kan være højintensiv, eksplosiv, hurtig og følelsesmæssig intens. Men byens og idrættens puls kan også være lav, i flow, rolig og dybt koncentreret. Forskellige idrætsformer favner det høj- eller lavintensive på samme måde som Københavns og bydelenes hjerteslag skifter på forskellige tider af året og døgnet.

Idrætten har mange bundlinjer, og Kultur- og Fritidsforvaltningen har mange veje at gå for at skabe overskud på Københavns Kommunes idrætsregnskab og påvirke 'Byens Puls'. Med en plan for idrætten i København er formålet at sætte en retning og mål for, hvad vi som kommune ønsker at opnå, og hvad vi ønsker at blive oplevet som i relation til idrætten.

Visionen med Idrætsplanen er, at København skal være en verdensby i bevægelse, hvor idræt og motion skaber livskvalitet, velvære og udvikling for alle borgere og byen som helhed.

I en evigt stigende konkurrence mellem storbyer og regioner kan det aktive, levede liv og Københavns liveability være et stærkt brand og konkurrenceparameter. Idræt og bevægelse er forbundet med både sjov, leg og glæde, med fordybelse, mestring og dygtiggørelse, med kropslig dannelse, æstetik og læring, med fælles regler, fairplay og konkurrence og med både fysisk og mental sundhed og velvære. Den unikke foreningskultur og idrætsfællesskaberne kan konstant bidrage med invitation og integration til at møde byen og københavnere.

Det sunde liv er uløseligt knyttet til fysisk aktivitet og den velkendte cykelkultur kan enkelt suppleres af endnu flere billeder og oplevelser af København som en aktiv storby og hovedstad. Dette spiller ind i kommuneplanstrategien 'Verdensby med ansvar', hvor der sættes en ambitiøs retning for byens udvikling frem til 2031 ved at ville ligge i front med realiseringen af FN's verdensmål om en bæredygtig udvikling med sunde og grønne byer for alle. Med Greater Copenhagen er København knudepunkt for en regional udvikling og et ønske om at være en kulturel storby med kant og en by i vækst med talenter og arbejdspladser. Idræt, motion og bevægelse kan være et aktivt parameter i bestræbelserne på at realisere ambitionerne.

En idrætsplan, der inddrager mange og tager udgangspunkt i den nyeste viden

Med etableringen af fagcentret Idrætsudvikling er der nye forventninger til, hvad Kultur- og Fritidsforvaltningen skal opnå og beskæftige sig med inden for udviklingen af idrætten. På samme måde er der fra politisk hold, foreningslivet, københavnere, samarbejdspartnere og øvrige forvaltninger i kommunen ønsker til idrættens udvikling. Og endda fra nationalt hold, idrættens organisationer, andre kommuner, uddannelsesinstitutioner, forskningsmiljøer, erhvervsliv og i nogle tilfælde internationale aktører er der en særlig opmærksomhed på idrættens udvikling i København.

Derfor er en vigtig del af idrætsplanen også, at den afstemmes og udledes i tæt samspil med de mange interessenter – og at mål og handlinger skal gennemføres sammen med relevante aktører og derfor være fleksible indenfor planens rammer. Aktiv viden og inddragelse kræver, at Kultur- og Fritidsforvaltningen agerer udadvendt, at vi konstant opsøger tværgående løsninger og udfordrer både egne og andres forestillinger samt de aktører, som vi arbejder sammen med.

Det er vigtigt, at der er et fælles billede, en viden og et afsæt for, hvilke tematikker, målgrupper og indsatser, der kan skabe den stærkeste mulige effekt på idrætsregnskabet og 'Byens Puls'. Et fælles og udvidet vidensgrundlag er derfor højt prioriteret i idrætsudviklingsarbejdet. Både for at medvirke til at prioritere de rigtige mål og indsatser, og for at kunne følge udviklingen og sætte stærkest muligt ind.

Vi skal have flere med og samarbejde med endnu flere aktører

Med idrætsplanen åbnes der op for at arbejde mere målrettet med alle aldersgrupper. Hvor der tidligere har været et ret entydigt fokus på idræt for børn i skolealderen, er ambitionen med idrætsplanen også at arbejde med mere og bedre idræt til førskolebørnene, de unge, de inaktive/motionsuvante voksne, de udsatte voksne og de ældre. Men vi starter på ingen måde forfra – de velafprøvede metodikker på børneområdet kan eksempelvis med fordel udvides til også at omfatte voksne målgrupper.

Skal flere målgrupper nås, skal blikket løftes, når det kommer til hvem, vi skal udvikle tilbud til københavnere sammen med. Som det vil fremgå, står det frivillige foreningsliv – og fællesskaberne, der er forbundet hermed – både stærkt og solidt plantet i idrætsudviklingsarbejdet. Men vil vi nå ud til endnu flere københavnere, er vi også nødt til at kigge os om efter flere og andre samarbejdspartnere, der kan spille sammen med kommunen og foreningerne om at få flere med – det kan være andre forvaltninger, NGO'er eller kommercielle aktører.

Idrætsplanen beskæftiger sig med følgende fem tematikker:

De fem tematikker præsenteres nedenfor og suppleres med de konkrete indsatser, der henholdsvis er igangsat eller under udvikling. For at måle på fremdriften i Idrætsplanen er der opsat en række "Must Wins 2023". Disse fremgår under hver tematik.

De fem tematikker

Foreningsliv, frivillighed, fællesskaber og bevægelse

Et vigtigt målepunkt for arbejdet med idrætsplanen bliver at hæve københavnernes idrætsdeltagelse og fysiske aktivitetsniveau, uanset om dette sker i de organiserede foreninger, i mere selvorganiserede fællesskaber eller helt på egen hånd.

For mange københavnere er foreningslivet dog den mest oplagte arena for idræt. Som en essentiel og naturlig del af idrætspolitikken og folkeoplysningen står foreningslivet derfor helt centralt i arbejdet med idrætten i København. Foreningerne tilfører fællesskab, demokrati, kontinuitet, forpligtelse, kvalitet og meget mere til selve idrætsaktiviteten. Hollandske erfaringer viser, at med idræt på egen hånd holder motivationen og deltagelsen ca. syv uger, i aktivitetsbaserede fællesskaber i ca. syv måneder, mens foreningsidrætten fastholder i betydelig længere tid. Der er således alle gode grunde til fortsat at have foreningslivet og lignende fællesskaber som omdrejningspunkt for arbejdet med at udvikle idrætten i København.

Uanset hvilke foreningstyper, der er tale om, er grundressourcen de frivillige trænere, ledere og hjælpere, som er garant for såvel foreningsdriften, aktivitetsgennemførelsen og udviklingen af foreningen. Allerede i dag er en væsentlig del af arbejdet i Kultur- og Fritidsforvaltningen koncentreret om at understøtte de mange frivillige, der er altafgørende for idrætten i byen. Fremadrettet vil samarbejdet med de frivillige og opkvalificering og udvikling af frivilligkulturen i byen være et kardinalpunkt, hvis det skal lykkes at gøre flere københavnere aktive.

Kultur- og Fritidsforvaltningen skal også være med til at understøtte nye foreninger inden for idrætter, målgrupper eller bydele, hvor der er behov for nye foreningsbaserede motorer til at drive idrætten fremad. Et godt og konstruktivt samarbejde med idrætsorganisationer, bydele og øvrige aktører er en forudsætning for den mest effektive og bæredygtige indsats. København skal opleves som en åben, imødekommende og aktiv medspiller i foreningernes udvikling og møde med kommunen.

Men foreningslivet er ikke nødvendigvis svaret for alle, og der kan være københavnere, der har brug for en mindre forpligtende trædesten, inden de bliver en del af en forening. Københavnerne lever også et aktivt liv i mere selvorganiserede idrætsfællesskaber og ikke mindst på egen hånd. Der er derfor brug for flere og stærkere idræts-, motions- og bevægelsesmuligheder og -tilbud, der tilgodeser dem, som ikke dyrker idræt i foreningerne. Det gælder i kommunale institutioner og bevægelsesindsatser, gennem partnerskaber med idræts- og motionsudbydere i kommerciel, aftenskole- eller selvorganiseret regi, via bedre rammer for individuel og fællesskabsorienteret idræt og bevægelse i byens rum og i samspil med øvrige interessenter, der kan motivere og stimulere til fysisk aktivitet.

Sundhedsprofilen for Region Hovedstaden fra 2017 viser, at voksne københavnere – grundet den udbredte cykel- og gåkultur – er godt med, når det handler om at leve op til WHO's anbefalinger om fysisk aktivitet. 22 % lever ikke op til anbefalingerne, hvilket er bedre end landsgennemsnittet på 29 %. Dog er der store variationer mellem bydelene, og det er derfor et vigtigt fokuspunkt, at få flere voksne gjort motionsaktive.

På børneområdet ved vi fra DIF og DGIs medlemstal fra 2018, at der er ca. 52.000 børn- og ungemedlemmer i idrætsforeningerne i København. Vi mangler dog mere systematiske og detaljerede data på børns idrætsdeltagelse, forskelle mellem bydele, udvikling over tid osv. Der arbejdes derfor på at iværksætte en tilbagevendende undersøgelse af børn og unges idræts- og motionsvaner.

Eksisterende indsats:

- **Basisunderstøttelse** af foreningernes drift og frivillige samt dialog, rådgivning og sparring i forhold til **foreningsudvikling**.
- **Styrkelse af foreningsudviklingsarbejdet** gennem øget koordinering og samarbejde med eksempelvis idrættens organisationer, specialforbund og Team Copenhagen samt internt i og på tværs af Kultur- og Fritidsforvaltningen.

Nye indsats:

- **Undersøgelse af børn og unges idræts- og motionsvaner i København** i samarbejde med idrættens organisationer og relevante forvaltninger.
- Styrke idræts- og bevægelsestilbud i **bydele med lav idrætsdeltagelse og i nye, voksende bydele med få foreningstilbud** i samarbejde med relevante aktører internt og eksternt.
- Afsøge de mere **løst organiserede fællesskabers potentiale** for at højne idrætsdeltagelsen og understøtte flere **flerstrengede foreninger**.
- Særlig indsats rettet mod **pigers deltagelse i foreningsidrætten og i bevægelsesfællesskaber** i samarbejde med foreningsidrætten, gadeidrætten, NGO'er, fitnesscentre og uddannelsesinstitutioner.
- Pilotprojekter målrettet **inaktive voksne og ældre**. Med en ambition om flere aktiviteter i byens rum fylde flere af kommunes idrætsanlæg med bevægelse i dagtimerne afsøges der potentielle samarbejdsflader til bl.a. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen.
- Styrket videndeling, sammenligning og erfaringsudveksling med øvrige europæiske storbyer om **urban idræt, frivillighedens udvikling og det mangfoldige idrætsbillede**.
- Fokus på **en bæredygtig, sund og fair foreningskultur** med høj integritet og eksempelvis røg- og dopingfri idrætsanlæg, som samtidig lever op til ambitionerne om en ansvarlig storby.

MUST WINS 2023: Foreningsliv, frivillighed, fællesskaber og bevægelse

- Idrætsforeningerne i København får 10.000 flere børne- og ungemedlemmer 0-18 år, hvilket vil betyde, at andelen af aktivitetsmedlemmer i idrætsforeningerne vil udgøre ca. 50% af byens børn og unge i 2023
- Andelen af fysisk aktive voksne københavnere over 16 år skal stige med 5 %, så 25.000 flere er aktive i 2023

Idrætssociale indsatser

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i en lang årrække arbejdet med at inkludere udsatte børn og unge i kultur- og fritidslivet. Arbejdet har siden 2002 i overvejende grad bestået af midlertidigt finansierede indsatser og projekter. Midlertidighed er godt på projektniveau, men er u hensigtsmæssigt, når der er tale om gennemprøvede og virkningsfulde indsatser, som har kørt over en lang periode.

Alt tyder på at Københavns Kommune fortsat får brug for idrætssociale indsatser, som inkluderer inaktive og udsatte befolkningsgrupper. Udover en aktiv hverdag i fællesskab med andre kan inddragelsen i kultur- og idrætslivet også give børn, unge og voksne et udvidet netværk, bedre sociale kompetencer, følelsen af at høre til, en sundere livsstil og muligheden for at bidrage til fællesskabet som frivillig på sigt.

Det metodiske fundament udgør tilsammen en fødekæde til kultur- og foreningslivet og består i hovedtræk i fire indsatser:

1. Introduktion via FerieCamp,
2. Guidning til foreningslivet via FritidsGuiderne,
3. Muliggørelse via kontingentstøtteordningen, og
4. Fastholdelse via partnerskabsaftaler med udvalgte foreninger.

Eksisterende indsatser:

- Ovenstående "fødekæde" bestående af FerieCamp, FritidsGuiderne, kontingentstøtte og Sociale partnerskaber. Optimalt set skal den idrætssociale indsats på børneområdet bevæge sig **fra en projektorganisering til en langsigtet, kontinuerlig og bæredygtig indsats**.
- **Partnerskaber** med civilsamfund, organisationer, vidensmiljøer og fonde.

Nye indsatser:

- Med afsæt i de gode erfaringer og den velafprøvede metodik på børne- og ungeområdet skal det afsøges, hvordan forvaltningen sammen med relevante aktører og forvaltninger kan nå ud til forskellige **udsatte voksenmålgrupper**. Her kan der med fordel trækkes på erfaringerne fra nationale idræts- og foreningsindsatser målrettet udsatte voksne – herunder Ombold og Idræt for Sindet.
- Pilotprojekter og et langsigtet, strategisk **samarbejde med Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen**.
- **København som national spydspids** med fokus på styrket vidensopsamling og spredning af erfaringer på det idrætssociale område.

MUST WINS 2023: Idrætssociale indsatser

- Partnerskabsmodellen er udbredt og veldokumenteret, og der er indgået nye partnerskaber med foreninger målrettet inaktive
- Udviklet nye modeller, der har en permanent effekt ift. at øge udsatte borgeres idrætsdeltagelse
- Den idrætssociale indsats er fast forankret i Kultur- og Fritidsforvaltningen

Faciliteter og byrum

Klassisk, kommunal idrætspolitik er lig med facilitetspolitik. Også i København er idrætsfaciliteternes antal, beskaffenhed, tilgængelighed, brug, udvikling mv. genstand for konstant debat og vurdering. I en undersøgelse af den faktiske brug af haller, baner, sale og øvrige anlæg, som stilles til rådighed for idræts- og foreningsaktivitet i 23 kommuner, ligger Københavns Kommune med 97 procent booking og 82 procent fremmøde i top i brug af eksisterende faciliteter i primetime. Til gengæld er dækningsgraden af idrætsfaciliteter pr. indbygger fortsat lav og vil blive udfordret af befolkningstilvæksten, hvis der udover etablering af nye faciliteter ikke også arbejdes intensivt med, at kapaciteten på anlæggene udnyttes optimalt, at der findes nye veje i byens grønne, blå og grå rum, og at bygge udviklingen af såvel nye som etablerede faciliteter på størst mulig viden og inddragelse af brugere.

Internt i Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejdes der med idrætsfaciliteter lokalt i bydelene, i Ejendomsdrift & Service, i Sekretariat & Byudvikling og i Idrætsudvikling. Der er et behov for at der på tværs af byen og forvaltningen drøftes fx kapacitetsudnyttelse, prisstrukturer og indtjeningskrav mv. for at sikre en mere gennemsigtig og bydækkende praksis og nye løsninger fx via digitalisering, øget tryk og brugerinddragelse. I forbindelse med at teste nye modeller for kapacitetsudnyttelse, samarbejdsmodeller mm. kan Grøndal MultiCenter som byens største og mest komplekse indendørs facilitet fungere som et oplagt eksperimentarium.

Udover de klassiske idrætsfaciliteter spiller byrummet, naturen og havnen også en central rolle som arena for københavnernes idrætsdeltagelse. Ifølge en rapport fra DIF i 2019 er der i København ca. 55.000 medlemmer i foreninger, der har aktiviteter i naturen. København ligger helt i top, når der handler om mulighederne for vandidræt, mens byen ikke scorer højt, når det gælder faciliteter til andre naturidrætter i fx skov. Brugen af byrummet og naturområderne i byen, som fx Amager Fælled, indeholder store potentialer, som skal udnyttes ved at gøre det lettere og mere tilgængeligt at dyrke idræt her – i foreningsregi eller på egen hånd.

Eksisterende indsats:

- Kvalificere og understøtte facilitetsudviklingen via **viden og data om nye tendenser indenfor idrætten** mm.
- **Naturen, byen og havnen** som motionsrum bl.a. via innovative indsatser i Naturpark Amager.

Nye indsatser:

- Styrke **det gode værtskab** på idrætsanlæggene.
- Iværksættelse af **internt KFF-netværk om 'idrætsservice'** og målrette samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen.
- Udvikle og afprøve **nye modeller med idrætsinnovatører** som kan inspirere på tværs af idrætsanlæg fx indenfor esport og digitalisering.
- Styrket **kapacitetsudnyttelse** på idrætsanlæggene fx via idræt for voksne/ældre i dagtimerne.

MUST WINS 2023: Faciliteter og byrum

- Bedre udnyttelse af idrætsanlæg i dagtimerne
- Flere københavnere benytter naturen og byrummet til at dyrke idræt

Talent- og eliteidræt

Eliteidrætsopgaverne i København varetages af Fonden Team Copenhagen. Formålet med Team Copenhagen er at fremme og udvikle talentudviklingen og eliteidrætten i København og markedsføre København som en attraktiv og dynamisk by med en stærk idrætsprofil. Dette skal bl.a. sket ved at udvikle viden og netværk, arbejde for at tilvejebringe optimale forhold for eliteidrætsudøvere, støtte og vejlede lokale foreninger og at medvirke til store idrætsarrangementer i København. Målet er at løfte eliteidrætten i København til et højt nationalt og internationalt niveau.

Den lokale foreningsidræt er hjemsted for den første talentudvikling og dermed fundamentet for hele eliteidrætten. Derfor bør sammenhængen mellem eliteidrætten på nationalt og regionalt niveau og den lokale talentudvikling hele tiden styrkes, så en satsning på at løfte eliteidrætten nationalt sker i tæt samspil med fundamentet. I København gælder det også i tæt samarbejde med idrætsskoler og øvrige uddannelsesinstitutioner.

København som hovedstad bør have en ambition om at nå højere eller bredere med talent- og eliteidrætten. Det kan være ved at påtage sig et særligt ansvar som samlingspunkt i Greater Copenhagen og Danmark, det kan være satsning på eliteidrætsmiljøer, som er vanskelige at finde volumen til andre steder, eller det kan være særlige styrkepunkter som storby og uddannelsesby i forhold til Team Danmarks fokus på dual career (idræt og uddannelse/arbejde). Kommunen kan også række ud til 'udenbys' uddannelsesinstitutioner og sætte særligt fokus på eliteidræt for piger/kvinder og mindre eliteidrætsgrene (fx kampsport og atletik).

Eksisterende indsats:

- Styrket **samspil mellem Team Copenhagen og Kultur- og Fritidsforvaltningen**, bl.a. i forhold til foreningsudvikling og samarbejde med skoler og uddannelsesinstitutioner.
- Fornyelse af **eliteidrætsaftale** med Team Danmark.
- Bidrage til udviklingen af **Team Danmark Innovationscenter**.

Nye indsats:

- Udvikle **samarbejdet med andre kommuner** for at styrke forholdene for eliteatleter.
- København som **lokal, regional og national driver** inden for eliteidrætten.
- Øget **sammenhæng mellem talent- og elitearbejdet og resten af idrætten** i byen.

MUST WINS 2023: Talent- og eliteidræt

- København har en fremtrædende rolle indenfor udviklingen af elite- og talentidræt på regionalt og nationalt plan

Idrætsevents

Store idrætsevents kan være en stærk katalysator for udviklingen af idrætten, fordi det tilfører byen store oplevelser, liv, energi, stolthed, og at danske og københavnske atleter kæmper på hjemmebane. Idrætten

kan være et samlingspunkt, vise verdensklasse og være en folkefest og for atleterne kan det betyde, at deres karriereforløb påvirkes. Der kan skabes innovation, vækst, turisme og branding, fordi events bygger bro til både en lokale, national og international omverden i form af borgere, erhvervsliv, fans, medier, internationale organisationer mv. Og københavnere kan engagere sig og på forskellig vis deltage aktivt i events.

De kommende år er København vært for EM i herrefodbold i 2020, VM i kano/kajak sprint 2021, VM i idrætsgymnastik i 2021, Copenhagen 2021 (World Pride /Eurogames), Tour de France Grand Départ 2021 og VM i badminton 2023. Derudover præger en række tilbagevendende deltager- og breddeevents som fx Copenhagen Marathon og Christiansborg Rundt bybilledet og er med til at aktivere københavnere.

Events, der afholdes i København, skal skabe blivende værdi for københavnere og København – det være sig i form af nye foreningsmedlemmer, nye fællesskaber, forbedrede vilkår for foreningslivet, nye faciliteter eller lignende. Kultur- og Fritidsforvaltningens erfaring med megaevents er, at det er afgørende for eventens udbredelse og blivende værdi, at der arbejdes fokuseret med forankring og aktivering af eventen i samspil mellem kommunen og eventarrangøren, og at der øremærkes særskilte midler til indsatsen.

Eksisterende indsatser:

- Fortsat særligt fokus på **sideevents, aktivering og 'legacy'** i forbindelse med EM i fodbold, VM i idrætsgymnastik, VM i kano/kajak, Tour de France, Copenhagen 2021 og VM i Badminton.
- Iværksættelse af **eventnetværk** på tværs af Kultur- og Fritidsforvaltningen.
- Etablering af **Eventråd**.

Nye indsatser:

- Formulering af **sammenhængende strategi på idrætseventområdet** i samspil med Eventrådet, WoCo og Økonomiforvaltningen.

MUST WINS 2023: Idrætsevents

- Enhver idrætsevent har sat et blivende aftryk på byens kultur- og fritidsliv
- Alle mega idrætsevents i byen er med til at understøtte kultur- og fritidspolitikken og erhvervs- og vækstpolitikken